

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2019 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: ДГА-2020/9/СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Дорноговь аймаг

2020 он

Дарга, тэргүүлэх аудитор: Ч.Ариунаа

Утас: 70522734 Цахим хаяг: ariunaa.ch@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Ч.Хэрлэнчимэг

Утас: 70523020 Цахим хаяг: kherlenchimegch@audit.gov.mn

Аудитор: Б.Уранбилэг

Утас: 70523020 Цахим хаяг: uranbileg.b@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. Аудитын гэрчилгээ	4
2. Аудитын тайлан	6
2.1. Оршил.....	6
2.2. Аудит хийх үндэслэл, зорилго, талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага	6
2.3. Аудитын явцад МӨРДСӨН БОДЛОГО, ЖУРАМ, АРГА ЗҮЙ, ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ	6
2.4. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаа болон дотоод хяналттай холбоотой хүчин зүйлсийн үнэлгээ	7
2.5. Төлөвлөлтийн шатанд тодорхойлсон эрсдэл, түүнийг үнэлсэн байдал	7
2.6. Материаллаг байдлын суурь сонгосон үндэслэл, тайлбар.....	7
2.7. Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн	7
2.8 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт	8
2.8.1 Мөнгөн хөрөнгө	8
2.8.3 Авлага.....	9
2.8.6 Бараа материал	9
2.8.7 Үндсэн хөрөнгө	10
2.8.8 Өр төлбөр	10
2.8.9 Засгийн газрын хувь оролцоо.....	11
2.9 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга	11
2.11. Шилэн дансны мэдээлэл	12
2.12. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	12
2.13. Дүгнэлтийн хэлбэр, үндэслэл.....	12
4. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	12
4.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	20
4.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	24
4.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	25
4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан	28
5.Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	29

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч

1. Аудитын гэрчилгээ

ДОРНОГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

44103 Дорноговь аймаг, Сайншанд сум,
3 дугаар баг, Орон нутгийн өмчийн III байр,
Утас: (705) 2-27-34
Вэб сайт: dornogovi@audit.gov.mn

2020.03.25 № 1-6/367
танай _____ -ны № _____ -т

ДЭЛГЭРЭХ СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГА Д.ДУЛАМ ТАНАА

Аудитын гэрчилгээ

Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2, 18 дугаар зүйлийн 18.2, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Дэлгэрэх сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон санхүүгийн тайлан, тодруулгад санхүүгийн тайлангийн аудит хийв.

Хязгаарлалттай санал дүгнэлт

Аудитын гол асуудалд дурдсан алдаа, зөрчлийг эс тооцвол 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээ болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг материаллаг зүйлсийн хувьд Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС-д нийцүүлж, Сангийн сайдын баталсан бодлого, журам, зааврын дагуу үнэн, бодитой, шударга илэрхийлсэн тул хязгаарлалттай санал дүгнэлт гаргаж байна.

Санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартад нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, зааврын дагуу гүйцэтгэсэн. Эдгээр нь санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийллээс ангид эсэх талаар үндэслэлтэй баталгаа олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, гүйцэтгэхийг шаарддаг.

Аудитаар 2019 оны жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайлан дах үлдэгдэл, ажил гүйлгээний дүн хэмжээ болон илчлэл тодруулга, тус байгууллагад мөрдөж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, бүртгэл хөтлөлт, програм хангамж, дотоод хяналтын систем болон удирдлагын хийсэн томоохон тооцооллыг шалгаж, аудитын санал дүгнэлтийг дэмжих нотлох зүйлсийг хангалттай цуглуулсан.

Бидний хийсэн аудит тус санхүүгийн тайлан, тодруулгад санал дүгнэлт өгөх хангалттай, зохистой үндэслэлийг бүрдүүлсэн бөгөөд аудитын дүнд үндэслэсэн санал, зөвлөмжийг аудитын тайланд тусгасан болно.

Аудитын гол асуудал

1. Санхүүгийн байдлын тайланд:

Сум хөгжүүлэх сангийн олгосон 107.8 сая төгрөгийн зээлийн үлдэгдлийг зээлдэгч нартай тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5 “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах”, 20.2.6-д “эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах” гэж заасныг тус тус зөрчсөн байна.

2. Анхан шатны баримт бүрдэл:

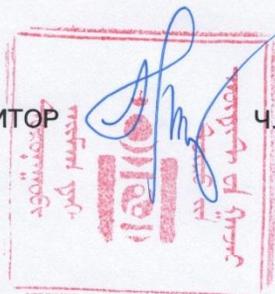
ЗДТГ нь байгууллагын даргын буюу 1-р гарын үсэг, тамга тэмдэг, төрийн сангийн мэргэжилтний гарын үсэг, тамга тэмдгээр баталгаажуулаагүй төлбөрийн хүсэлтээр нийт 23.9 сая төгрөгийн гүйлгээ хийсэн, харилцах дансны хуулгаар 9.1 сая төгрөгийн ажил гүйлгээ хийгдсэн боловч холбогдох төлбөрийн хүсэлт, анхан шатны баримт байхгүй байгаа нь МУ-ын Төсвийн тухай хуулийн 37.1.1, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.5, 13.7, Засгийн газрын 2015 оны 24-р тогтоолын 7.5, 8.6 дахь заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

Үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч нь Төсвийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1-д заасны дагуу тайлант хугацааны санхүүгийн тайлан, тодруулгыг Нягтлан бодох бүртгэлийн болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, түүнтэй нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу бэлтгэж, тайлагнах үүрэгтэй.

Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартын дагуу аудит хийж, жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланд санал дүгнэлт өгөх нь төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ч.АРИУНАА

2. Аудитын тайлан

2.1. Оршил

Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүн, дүгнэлтийг төсвийн төвлөрүүлэн захирагч Д.Дулам танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил зэрэг аудитын үр дүнгийн талаарх тайлбар, тодруулга, аудитын санал дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

2.2. Аудит хийх үндэслэл, зорилго, талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага

Бид Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 18 дугаар зүйлийн 18.2, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-т заасны дагуу Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болгосон санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн гаргасан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, заавар, журмын дагуу үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь энэхүү аудитын зорилт байв.

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв, бодитой бэлтгэх үүрэгтэй.

Харин тухайн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлийг дээрх хууль болон бодлого, журмын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлсэн эсэхэд санал дүгнэлт өгөх нь Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

Аудитыг 2020 оны 03 дугаар сарын 23-аас 2020 оны 03 дугаар сарын 25-ний хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2020 оны 03 дугаар сарын 25-ны өдөр эцэслэн баталгаажуулж, төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлэхээр төлөвлөн, Дорноговь аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Б.Уранбилэг гүйцэтгэв.

Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Дорноговь аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2020 оны 03 дугаар сарын 04-ний өдрийн 03/79 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

2.3. Аудитын явцад мөрдсөн бодлого, журам, арга зүй, шалгуур үзүүлэлт

Аудитын явцад АДБОУС, АОУС, нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн бусад зарчимд тулгуурласан төрийн аудитын байгууллагын санхүүгийн тайлангийн аудитын талаарх бодлого, арга зүйг мөрдөж ажиллав.

Дээрх стандарт, зарчимд нийцүүлж Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Төрийн аудитын байгууллагаас санхүүгийн тайланд аудит хийх журам, түүнд тусгасан үе шатны ажлыг

гүйцэтгэн, шат шатны чанарын хяналт хийж, холбогдох ажлын баримт материалаар баталгаажуулсан болно.

Аудитыг Нягтлан бодох бүртгэлийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчмууд, УСНББОУС, Төсвийн тухай хууль болон Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийг гол шалгуур болгож, батлагдсан төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу хэрэгжүүлэв.

2.4. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаа болон дотоод хяналттай холбоотой хүчин зүйлсийн үнэлгээ

Бид санхүүгийн тайланд материаллаг алдаа байхгүй гэдгийг нягтлах үүднээс үйлчлүүлэгчийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаа болон дотоод хяналтыг шаардлагатай гэж үзсэн хэмжээгээр дахин хянасан. Энэ нь материаллаг алдаа гарахаас хамгаалах ёстой гол бодлого, хяналтуудыг тодруулах, судлах зорилготой юм.

Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн үндсэн үйл ажиллагаа, санхүүгийн дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд дунд гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн шатанд дахин хянахад дотоод хяналт үр нөлөөгүй гэж үзлээ.

2.5. Төлөвлөлтийн шатанд тодорхойлсон эрсдэл, түүнийг үнэлсэн байдал

Аудитын явцад Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн бэлтгэсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэл нь материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэсэн үндэслэлтэй нотолгоо олж авахын тулд байгууллагын гадаад дотоод орчин, дотоод хяналтыг судалж, санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлантай холбоотой эрсдэлтэй асуудлыг илрүүлж, үнэлсэн.

Аудитыг төлөвлөх үе шатанд эрсдэлийн үнэлгээний урьдчилсан горим хэрэгжүүлэн 3 эрсдэлтэй асуудал тодорхойлж, эрсдэлийн үнэлгээний дүнд үндэслэн 3 асуудалд нарийвчилсан горим сорил хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж баталгаажуулсан болно.

2.6. Материаллаг байдлын суурь сонгосон үндэслэл, тайлбар

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлын түвшинг АДБОУС 1320, АОУС 320-ын дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр цэвэр хөрөнгийн дүнг сонгов.

Төлөвлөлтийн шатанд материаллаг байдлын түвшнийг цэвэр хөрөнгийн 2685.8 сая төгрөгийн 1 хувь буюу 26.8 сая төгрөгөөр тогтоов.

Гүйцэтгэлийн үе шатанд төлөвлөлтийн шатанд тогтоосон материаллаг байдлын түвшнийг өөрчлөх шаардлагагүй гэж үзсэн болно.

Гүйцэтгэлийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшнийг цэвэр хөрөнгийн 2775.3 сая төгрөгийн 1 хувь буюу 27.8 сая төгрөгөөр тогтоосон нь төлөвлөлтийн үе шатны материаллаг түвшнийг өөрчлөөгүйтэй холбоотой болно.

2.7. Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

Аудитын явцад хэрэгжүүлэх горим сорилыг төсвийн шатлалд хамаарах байгууллага, нэгж тус бүрээр төлөвлөж хэрэгжүүлсэн бөгөөд аудитын дүн, дүгнэлтийг нэгтгэсэн байдлаар үнэлж, гаргалаа.

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 6 төсвийн байгууллага, тусгайн сангийн 2 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 6 байгууллага 2 сан аудитад хамрагдаж, 4 байгууллагад дүгнэлт гаргаж, 2 байгууллага, 2 сан түүвэрт хамрагдсан.

Аудитад хамрагдсан харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэг, эрүүл мэндийн төвд “Зөрчилгүй”, Засаг даргын тамгын газарт “Хязгаарлалттай” дүгнэлтүүдийг өгсөн байна.

Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар нийт 453.9 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс 140.4 сая төгрөгийн 3 алдааг аудитын явцад залруулж, 3.9 сая төгрөгийн зөрчилд 4 төлбөрийн акт тогтоож, 140.8 сая төгрөгийн зөрчлийг арилгах 4 албан шаардлага хүргүүлж, 168.8 сая төгрөгийн зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 8 зөвлөмжийг хүргүүлээ. Аудитаар өгсөн зөвлөмжийн 172.7 сая төгрөгийн зөрчил нь шинж чанарын хувьд материаллаг бус зөрчил тул зөрчлийн дүнгээс хасч материаллаг байдлын түвшинг тооцлоо.

Харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн залруулга

Тус төвлөрүүлэн захирагчийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд нийт 140.4 сая төгрөгийн залруулга хийлээ.

- Сум хөгжүүлэх сангаас олгосон зээлийн авлага болох 107.8 сая төгрөгийг санхүүгийн тайланд тусгаагүйг тооцоолол хийж залруулав.
- Орон нутгийн хөгжлийн сангийн буцаж орсон 0.4 сая төгрөгийн гүйлгээг орлогоор хүлээн зөвшөөрч бүртгэснийг залруулав.
- СХС-ийн санхүүгийн үр дүнгийн тайланг 32.2 сая төгрөгийн алдаатай, буруу тайлагнасныг залруулав.

2.8 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

2.8.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн оны эхний үлдэгдэл 82.6 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 85.7 сая төгрөг болж 3.1 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №1 Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
Касст байгаа бэлэн мөнгө				
Банканд байгаа бэлэн мөнгө	82.6	85.7	3.1	3.8
Замд яваа мөнгөн хөрөнгө				
Хадгаламж				
Дүн	82.6	85.7	3.1	3.8

Эх сурвалж: Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд ОНХС-ийн 3.9 сая төгрөг, СХС-ийн 67.1 сая төгрөг, НСС-ийн 13.7 сая төгрөг, нэмэлт дансны санхүүжилтийн үлдэгдэл төвлөрүүлсэн 1.0 сая төгрөгийн үлдэгдэл тус тус тайлагнагдсан байна.

Илрүүлэлт: Сумын Засаг даргын тамгын газрын дарга болон төрийн сангийн мэргэжилтний гарын үсэг, тамга тэмдэггүй төлбөрийн хүсэлтээр 23.9 сая төгрөгийн, 9.1 сая төгрөгийн гүйлгээний төлбөрийн хүсэлт анхан шатны баримтгүй байна.

2.8.2 Авлага

Авлага дансны эхний үлдэгдэл 126.5 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 109.5 сая төгрөг болж, 17 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №2 Авлагын үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	1.7	1.4	-0.3
Төлбөртэй үйлчилгээний авлага			
Татаас, санхүүжилтийн авлага			
Зээлийн хүүгийн авлага			
Бусад авлага	0.2	0.4	0.2
Зээлийн авлага	124.6	107.8	-16.8
Дүн	126.5	109.5	-17

Эх сурвалж: Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Авлагын 98.4 хувь нь сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн авлага байна.

Илрүүлэлт: Сум хөгжүүлэх сангийн зээлдэгч нартай зээлийн үлдэгдлийн тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй байна.

2.8.5 Бараа материал

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 232.3 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 255.3 сая төгрөг болж, 23.0 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №3. Бараа материалын үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он	Өсөлт/+/ бууралт/-/
БАРАА МАТЕРИАЛ	232.3	255.3	23
Түүхий эд материал	9.9	19.9	10
Тусгай зориулалттай материал	8.1	8.1	0
Эм боох материал	1.8	11.8	10
Хангамжийн материал	220.3	233	12.7
Бичиг хэргийн материал	6.2	15.6	9.4
Аж ахуйн материал	162	172.3	10.3
Сэлбэг хэрэгсэл	0.3	1.8	1.5
Түлш, шатах тослох материал	33.3	23.5	-9.8
Барилгын засварын материал	0.5	0.5	0
Хүнсний материал	14.4	15.4	1
Бусад хангамжийн материал	3.6	3.9	0.3
Мал амьтад	2.1	2.4	0.3

Эх сурвалж: Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Илрүүлэлт: Засаг даргын тамгын газар 21.3 сая төгрөгийн үйл ажиллагааны зардлыг холбогдох тооцооны дансаар дамжуулалгүй шууд зардалд, 4.3 сая төгрөгийн материалыг бараа материалын тайлангаар дамжуулалгүй шууд зардалд тус тус бүртгэж тайлагнасан байна.

2.8.6 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 2273.9 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 2314.1 сая төгрөг болж, 40.2 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №4 Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Үндсэн хөрөнгө	2273.9	2314.1	40.2
Биет хөрөнгө	2175.8	2215.9	40.1
Барилга, байгууламж, орон сууц	1404.4	1429.9	25.5
Хуримтлагдсан элэгдэл	-0.3	-56.4	-56.1
Авто-тээврийн хэрэгсэл	236.6	273.5	36.9
Хуримтлагдсан элэгдэл	-158.2	-206.1	-47.9
Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	404.0	452.1	48.1
Хуримтлагдсан элэгдэл	-260.1	-294.3	-34.2
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	124.9	173	48.1
Хуримтлагдсан элэгдэл	-75.1	-90.4	-15.3
Бусад үндсэн хөрөнгө	1139.1	1251.1	112
Хуримтлагдсан элэгдэл	-669.1	-754.9	-85.8
Ном	28	35.8	7.8
Түүх соёлын дурсгалт зүйл	1.6	2.6	1
Биет бус хөрөнгө	98.1	98.2	0.1
Програм хангамж	1.7	2.1	0.4
Хасагдуулга	-1.5	-1.8	-0.3
Бусад биет бус хөрөнгө	97.9	97.9	0

Эх сурвалж: Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Үндсэн хөрөнгө: Төсвийн хөрөнгөөр 52.2 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 227.5 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг хандиваар авсан байна.

2.8.7 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 3.6 төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 6.2 сая төгрөг болж, 2.6 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №5 Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
Ажилчидтай холбоотой өглөг	1.2	4.1	2.9	70.7
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	1.9	1.0	-0.9	47.3
Бусад өглөг	0.5	1.2	0.7	58.3
Дүн	3.6	6.2	2.6	

Эх сурвалж: Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Өр төлбөр нь богино хугацаат өр төлбөр байна.

2.8.8 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эхний үлдэгдэл 2711.7 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 2758.4 сая төгрөг болж, 46.7 сая төгрөгөөр буурсан байна

Хүснэгт №6 Засгийн газрын хувь оролцоо /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1149.0	1149.0	0	0
Хуримтлагдсан үр дүн	942.8	986.3	43.5	4.6
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	619.9	623.1	3.2	0.5
Дүн	2711.7	2758.4	46.7	

Эх сурвалж: Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

2.9 2.9 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Дэлгэрэх сумын ИТХ-ын 2019 оны төсөв батлах тухай тогтоолоор тайлант онд 43.1 сая төгрөгийн орлого орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэхээр батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 57.4 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, 14.3 сая төгрөгөөр буюу 33.3 хувиар давж биелсэн байна.

Хүснэгт 7. Төвлөрүүлэх орлого

/сая төгрөг/

№	Орлогын төрөл	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	хувь
1	Үйл ажиллагааны орлогын албан татвар	27.8	32.1	4.3	115.5
2	Бусад татвар	1.1	8.3	7.2	754.5
3	Бууны татвар	1.7	1.4	-0.3	82.4
4	Улсын тэмдэгтийн хураамж	3.9	3.5	-0.4	89.7
5	Хог хаягдал үйлчилгээний хураамж	2.7	2.1	-0.6	77.8
6	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	0.06	1.3	1.2	2166.7
7	Төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	0.3	0.3	0	100.0
8	Хадгаламжийн хүүгийн орлого	5.3	8.2	2.9	154.7
10	Хүү торгуулийн орлого	0.2	0.2	0	100.0
	Нийт орлого	43.1	57.4	14.3	133.3

Орлогын төлөвлөгөө давсан нь дараах шалтгаантай байна.

- Хадгаламжийн хүүгийн орлого тухайн жил зээл буурч, хадгаламж өссөнөөр 2.9 сая төгрөгөөр;
- Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын төлбөр сумын төвд спорт соёлын төв баригдаж байгаатай холбоотой гүйцэтгэгч байгууллагатай гэрээ хийснээр 1.2 сая төгрөгөөр давсан нь улсын төсвийн хөрөнгөөр баригдаж байгаа барилга байгууламжийн элс хайргыг орон нутгаас бэлтгэсэнтэй холбоотой байна.

- Үйл ажиллагааны орлого арьс шир, ноосны урамшуулал олгосноор 4.2 сая төгрөгөөр;
- Бусад татвар сугалаатай холбоотойгоор 7.2 сая төгрөгөөр тус тус давсан байна.

Орлогын төлөвлөгөө тасарсан нь дараах шалтгаантай байна.

- Бууны албан татвар иргэний эзэмшлийн буу хасагдсанаар 0.3 сая төгрөгөөр;
- Улсын тэмдэгтийн хураамжийн төлөвлөгөөт орлого нь банкны зээл олголт бага байгаатай холбоотойгоор 0.4 сая төгрөгөөр;
- Хог хаягдлын хураамжийн төлбөр уул уурхайн компаниуд үйл ажиллагаа явуулаагүйгээс 0.6 сая төгрөгөөр,
- Хүү торгуулийн орлого улсын байцаагчийн эрхгүйгээс 0.2 сая төгрөгийг бүрдүүлээгүй байна.

Тайлант онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 29 хөтөлбөрт зориулан 1633.5 сая төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 105.1 сая төгрөгийг хөрөнгийн зардалд, 1528.4 сая төгрөгийг урсгал зардалд зарцуулахаар батлагджээ.

Нийт зардлын 1007.8 сая төгрөгийг улсын төсвөөс, 514.3 орон нутгийн төсвөөс сая төгрөгийг, 18.9 сая төгрөгийг Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас, 92.5 сая төгрөгийг үндсэн болох туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 1000.7 сая төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 511.0 сая төгрөг, Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 18.6 сая төгрөгийг, нийт үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлогоос 22.0 сая төгрөгийн санхүүжилтийг олгосон байна.

Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор 22.0 сая төгрөгийг бүрдүүлсэн. Орлогын төлөвлөгөөнд сум хөгжүүлэх сан, нөхөн сэргээлтийн сангийн дансны үлдэгдлийн дүнгээр дараа онд санхүүжих дүнг төлөвлөсөн байна.

Хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээнд сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр шинээр 7 ТАХ-г тайлант онд 105.1 сая төгрөгийн санхүүжилт олгохоор, төлөвлөж, гүйцэтгэлээр 100.6 сая төгрөгийн санхүүжилтийг олгосон байна.

Нэмэлт төсөв: Дээд шатны төсвийн захирагчаас 13.6 сая төгрөг, үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 12.8 сая төгрөг, нийт 26.4 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлэн, зарцуулсан байна.

Үүнээс бараа үйлчилгээний зардалд 24.1 сая төгрөг, тэтгэвэр тэтгэмж зардалд 1.4 сая төгрөгийг зарцуулж, орон нутгийн төсөвт 0.9 сая төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн байна.

2.10. Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал

Дараагийн аудитаар сум хөгжүүлэх сангийн зээл олголт, эргэн төлөлтийн үйл ажиллагааг авч үзэх.

2.11. Шилэн дансны мэдээлэл

Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан 157 мэдээллийг байршуулахаас 97 хугацаанд нь, 40 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан байна.

2.12. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн зөвлөмж байхгүй.

2.13. Дүгнэлтийн хэлбэр, үндэслэл

Бид Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд аудит хийж, баталгаажуулах ажлыг АДБОУС-ын дагуу, Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн гүйцэтгэсэн.

“Хязгаарлалттай дүгнэлт”

Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн тайланд нэгтгэгдсэн байгууллага, сангуудын залруулагдаагүй зөрчлийн дүнг нэгтгэн үзэхэд 313.5 сая төгрөг байх бөгөөд нийт залруулаагүй алдаа зөрчлийг 140.8 сая төгрөгөөр тооцож бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшинээс их байх тул хязгаарлалттай дүгнэлт өгч байна.

Дэлгэрэх сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн байдал, санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүн, нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээ, нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан болон бусад илчлэл тодруулгад тайлагнасан үлдэгдэл, ажил гүйлгээнүүдийг холбогдох хууль, УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан заавар, журмуудын дагуу материаллаг байдлын хувьд алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлсэн эсэхийг Аудитын гэрчилгээнд тодорхой дурдав.

Аудитын гэрчилгээг энэ тайлангийн 1 дүгээр хэсэгт үзүүлэв.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	441,438,727.83	450,549,170.57
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	82,618,001.00	85,650,556.00
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	82,618,001.00	85,650,556.00
31210	Төгрөг	82,618,001.00	85,650,556.00
31211	Төрийн сангийн харилцах	82,618,001.00	85,650,556.00
33	АВЛАГА	126,478,799.39	109,532,324.24
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	1,654,827.00	1,360,232.00
33500	Бусад авлага	188,600.00	354,053.00
33510	Байгууллагаас авах авлага	183,200.00	348,653.00
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	5,400.00	5,400.00
33600	Зээлийн авлага	124,635,372.39	107,818,039.24
33610	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	124,635,372.39	107,818,039.24
33612	Хувь хүмүүст олгосон зээл	124,635,372.39	107,818,039.24
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	232,341,927.44	255,366,290.33
35100	Түүхий эд материал	9,938,897.68	19,944,082.68
35110	Тусгай зориулалттай материал	8,096,596.00	8,100,596.00
35130	Эм боох материал	1,842,301.68	11,843,486.68
35400	Хангамжийн материал	220,343,029.76	232,977,207.65
35410	Бичиг хэргийн материал	6,234,215.00	15,596,979.00
35420	Аж ахуйн материал	162,046,582.51	172,302,410.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	255,600.00	1,755,600.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	33,252,990.15	23,462,690.15
35450	Барилгын засварын материал	500,000.00	500,000.00
35460	Хүнсний материал	14,369,244.10	15,447,230.50
35470	Бусад хангамжийн материал	3,684,398.00	3,912,298.00
35600	Мал амьтад	2,060,000.00	2,445,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	2,273,934,987.39	2,314,165,002.82
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	2,273,934,987.39	2,314,165,002.82
39200	Биет хөрөнгө	2,175,876,987.67	2,215,960,002.82
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,404,394,397.00	1,429,835,597.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-250,000.02	-56,397,676.09
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	236,635,060.00	273,505,060.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-158,225,672.66	-206,096,753.42
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	404,049,050.49	452,063,550.49
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-260,095,343.80	-294,297,931.60
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	124,864,171.20	173,043,815.92
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-75,060,208.20	-90,350,240.92
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	1,569,800.00	2,669,800.00
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,139,147,896.30	1,251,122,078.30
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-669,136,213.74	-754,891,168.96
39217	Ном	27,984,051.10	35,753,872.10
39300	Биет бус хөрөнгө	98,057,999.72	98,205,000.00
39301	Програм хангамж	1,724,000.00	2,054,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,574,000.28	-1,757,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	97,908,000.00	97,908,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	2,715,373,715.22	2,764,714,173.39
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	3,591,254.00	6,274,825.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	3,591,254.00	6,274,825.00
41300	Өглөг	3,591,254.00	6,274,825.00

41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	1,158,865.00	4,123,922.00
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	1,910,600.00	908,673.00
41360	Бусад өглөг	521,789.00	1,242,230.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	472,760.00	1,173,203.00
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	49,029.00	69,027.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	2,711,782,461.22	2,758,439,348.39
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,711,782,461.22	2,758,439,348.39
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,149,032,382.70	1,149,032,382.70
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	942,845,198.51	986,282,597.38
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,263,406,175.19	929,592,510.21
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-320,560,976.68	56,690,087.17
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	619,904,880.01	623,124,368.31
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	2,715,373,715.22	2,764,714,173.39

4.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,661,759,543.44	1,715,648,260.32
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	35,653,887.98	48,929,220.96
110	Орлогын албан татвар	25,348,157.98	40,458,128.96
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	25,348,157.98	40,458,128.96
110002	Үйл ажиллагааны орлого	1,162,070.00	0.00
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	436,800.00	0.00
110008	Шууд бус орлого	23,749,287.98	40,458,128.96
113	Хөрөнгийн албан татвар	1,912,000.00	1,469,000.00
113002	Бууны албан татвар	1,912,000.00	1,469,000.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	8,393,730.00	7,002,092.00
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	8,393,730.00	7,002,092.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	4,189,730.00	3,583,092.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	100,000.00	1,300,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	4,104,000.00	2,119,000.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	101,223,751.46	146,930,410.36
120	Нийтлэг татварын бус орлого	101,223,751.46	146,930,410.36
120002	Хүүгийн орлого	0.00	8,257,447.71
120003	Торгуулийн орлого	6,429,010.00	0.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	94,794,741.46	138,672,962.65
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	6,438,500.00	600,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	820,000.00	385,000.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	80,789,114.07	133,146,663.80
1200046	Зээлийн хүүгийн орлого	6,747,127.39	4,541,298.85
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,524,881,904.00	1,519,788,629.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	961,069,400.00	1,003,416,962.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	886,456,200.00	902,725,800.00
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	74,613,200.00	100,691,162.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	18,820,031.00	26,433,077.00

131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	18,670,031.00	13,575,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	150,000.00	12,858,077.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	544,992,473.00	471,346,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	291,508,400.00	114,512,500.00
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	1,278,073.00	0.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	252,206,000.00	356,833,700.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	0.00	18,592,390.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	0.00	18,592,390.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,781,171,776.82	1,658,673,173.15
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,781,171,776.82	1,658,673,173.15
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,444,738,489.84	1,618,145,040.48
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	741,556,270.00	929,298,906.00
210101	Үндсэн цалин	632,253,503.00	722,263,167.00
210102	Нэмэгдэл	57,606,013.00	138,593,913.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0.00	1,968,787.00
210104	Урамшуулал	37,823,054.00	66,473,039.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	13,873,700.00	0.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	87,320,697.00	115,292,425.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	59,026,312.00	78,149,533.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,299,614.00	7,838,583.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	6,444,893.00	8,757,435.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,458,374.00	1,855,325.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	14,091,504.00	18,691,549.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	118,130,540.00	120,659,344.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	14,941,606.00	13,658,455.00
210302	Түлш, халаалт	100,415,334.00	102,402,089.00

210303	Цэвэр, бохир ус	2,773,600.00	4,598,800.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	134,317,415.11	70,322,762.59
210401	Бичиг хэрэг	6,998,300.00	10,397,560.00
210402	Тээвэр, шатахуун	32,477,562.00	33,183,117.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,629,750.00	4,770,100.00
210404	Ном, хэвлэл	24,100.00	61,400.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,391,184.00	816,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	13,935,660.11	21,094,585.59
210408	Бараа материал акталсны зардал	1,375,000.00	0.00
210409	Бараа материал шилжүүлсний зардал	74,485,859.00	0.00
2105	Нормативт зардал	67,020,028.33	66,122,190.60
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	17,680,035.93	16,910,530.00
210502	Хоол, хүнс	48,019,392.40	49,104,660.60
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,320,600.00	107,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,586,799.00	4,098,200.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	59,999.00	30,000.00
210604	Урсгал засвар	3,526,800.00	4,068,200.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,518,500.00	12,835,600.00
210702	Дотоод албан томилолт	7,518,500.00	12,835,600.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	33,605,077.00	52,959,080.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	32,829,557.00	51,600,996.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	235,000.00	480,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	47,000.00	447,140.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	66,020.00	102,200.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	81,000.00	121,000.00
210807	Газрын төлбөр	346,500.00	207,744.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	251,683,163.40	246,556,532.29
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,868,100.00	6,320,300.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,481,200.00	791,900.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	244,333,863.40	239,444,332.29
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	336,433,286.98	40,528,132.67
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	25,369,800.00	19,367,800.00

213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	2,790,000.00	1,410,000.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	16,105,800.00	15,457,800.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	6,474,000.00	0.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	0.00	2,500,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	1,019,400.00	0.00
213305	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,019,400.00	0.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	296,843,743.98	18,460,090.67
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	291,508,400.00	0.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,334,043.98	17,533,647.67
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,300.00	926,443.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	13,200,343.00	2,700,242.00
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	13,200,343.00	2,700,242.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	-119,412,233.38	56,975,087.17
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	201,148,743.30	285,000.00
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	1,013,726.68	285,000.00
225005	Хаагдсан данс	1,050,000.00	0.00
225007	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зардал	199,085,016.62	0.00
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	-320,560,976.68	56,690,087.17

4.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,609,697,494.98	1,598,933,929.67
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	35,653,887.98	48,929,220.96
110	Орлогын албан татвар	25,348,157.98	40,458,128.96
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	25,348,157.98	40,458,128.96
110002	Үйл ажиллагааны орлого	1,162,070.00	0.00
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	436,800.00	0.00
110008	Шууд бус орлого	23,749,287.98	40,458,128.96
113	Хөрөнгийн албан татвар	1,912,000.00	1,469,000.00
113002	Бууны албан татвар	1,912,000.00	1,469,000.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	8,393,730.00	7,002,092.00
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	8,393,730.00	7,002,092.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	4,189,730.00	3,583,092.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	100,000.00	1,300,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	4,104,000.00	2,119,000.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	49,161,703.00	30,216,079.71
120	Нийтлэг татварын бус орлого	49,161,703.00	30,216,079.71
120002	Хүүгийн орлого	0.00	8,257,447.71
120003	Торгуулийн орлого	6,429,010.00	0.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	42,732,693.00	21,958,632.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	42,732,693.00	21,958,632.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,524,881,904.00	1,519,788,629.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	961,069,400.00	1,003,416,962.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	886,456,200.00	902,725,800.00
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	74,613,200.00	100,691,162.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	18,820,031.00	26,433,077.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	18,820,031.00	13,575,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	0.00	12,858,077.00

1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	544,992,473.00	471,346,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	291,508,400.00	114,512,500.00
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	1,278,073.00	0.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	252,206,000.00	356,833,700.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	0.00	18,592,390.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	0.00	18,592,390.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,460,046,101.98	1,445,188,992.67
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,460,046,101.98	1,445,188,992.67
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,123,612,815.00	1,405,487,303.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	729,735,156.00	923,959,059.00
210101	Үндсэн цалин	620,085,843.00	717,921,662.00
210102	Нэмэгдэл	57,606,013.00	138,594,713.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0.00	1,968,787.00
210104	Урамшуулал	38,169,600.00	65,473,897.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	13,873,700.00	0.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	90,507,069.00	115,543,755.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	61,103,017.00	78,024,116.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,973,663.00	8,294,439.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	6,214,879.00	8,443,758.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,472,647.00	1,858,429.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	14,742,863.00	18,923,013.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	123,272,475.00	111,182,871.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	14,110,510.00	13,928,418.00
210302	Түлш, халаалт	105,800,805.00	92,371,653.00
210303	Цэвэр, бохир ус	3,361,160.00	4,882,800.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	42,112,098.00	55,783,808.00
210401	Бичиг хэрэг	4,003,820.00	6,281,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	30,469,422.00	33,967,017.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,993,360.00	6,464,990.00
210404	Ном, хэвлэл	166,900.00	187,900.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,008,566.00	1,480,779.00

210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,470,030.00	7,401,722.00
2105	Нормативт зардал	71,155,710.00	78,395,912.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	15,664,579.00	24,865,665.00
210502	Хоол, хүнс	51,781,461.00	49,640,147.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,709,670.00	3,890,100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	9,535,448.00	15,245,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	225,799.00	2,285,000.00
210604	Урсгал засвар	9,309,649.00	12,960,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,543,500.00	12,835,600.00
210702	Дотоод албан томилолт	7,543,500.00	12,835,600.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	32,730,659.00	50,980,098.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	31,955,139.00	49,622,014.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	235,000.00	480,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	47,000.00	447,140.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	66,020.00	122,200.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	81,000.00	101,000.00
210807	Газрын төлбөр	346,500.00	207,744.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	17,020,700.00	41,561,200.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	12,128,300.00	33,425,400.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,892,400.00	8,135,800.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	336,433,286.98	39,701,689.67
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	25,369,800.00	19,467,800.00
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	2,790,000.00	1,410,000.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	16,105,800.00	15,457,800.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	6,474,000.00	0.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	0.00	2,600,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	1,019,400.00	0.00
213305	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,019,400.00	0.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	296,843,743.98	17,533,647.67
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	291,508,400.00	0.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,334,043.98	17,533,647.67

213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,300.00	0.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	13,200,343.00	2,700,242.00
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	13,200,343.00	2,700,242.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	149,651,393.00	153,744,937.00
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	114,561,759.00	150,712,382.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	114,561,759.00	150,712,382.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	114,561,759.00	150,712,382.00
223001	Бусад хөрөнгө	74,519,059.00	98,545,182.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	40,042,700.00	52,167,200.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-114,561,759.00	-150,712,382.00
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	35,089,634.00	3,032,555.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	47,528,367.00	82,618,001.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	82,618,001.00	85,650,556.00

4.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2017 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,051,124,382.70	220,033,612.44	1,263,406,175.19	2,534,564,170.33
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,051,124,382.70	220,033,612.44	1,263,406,175.19	2,534,564,170.33
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0.00	399,871,267.57	0.00	399,871,267.57
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	97,908,000.00	0.00	0.00	97,908,000.00
9	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-320,560,976.68	-320,560,976.68
10	2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,149,032,382.70	619,904,880.01	942,845,198.51	2,711,782,461.22
11	2019 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	1,149,032,382.70	619,904,880.01	942,845,198.51	2,711,782,461.22
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	3,219,488.30	-13,219,488.30	-10,000,000.00
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,149,032,382.70	623,124,368.31	929,625,710.21	2,701,782,461.22
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	56,690,087.17	56,690,087.17
20	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,149,032,382.70	623,124,368.31	986,282,597.38	2,758,439,348.39

4.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	ЗГСУМС гүйцэтгэл	Гүйцэтгэл зөрүү
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,633,471,100.00	1,550,160,851.00	1,451,615,669.00	10,998,500.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,528,407,400.00	1,451,615,669.00	1,451,615,669.00	10,998,500.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,509,702,400.00	1,433,557,869.00	1,433,557,869.00	10,998,500.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	923,966,800.00	921,834,059.00	921,834,059.00	0.00
210101	Үндсэн цалин	718,991,800.00	717,921,662.00	717,921,662.00	0.00
210102	Нэмэгдэл	138,616,100.00	138,594,713.00	138,594,713.00	0.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	2,120,000.00	1,968,787.00	1,968,787.00	0.00
210104	Урамшуулал	64,238,900.00	63,348,897.00	63,348,897.00	0.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	117,357,000.00	115,373,755.00	115,373,755.00	0.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	79,504,300.00	77,854,116.00	77,854,116.00	0.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	8,436,100.00	8,294,439.00	8,294,439.00	0.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	8,462,600.00	8,443,758.00	8,443,758.00	0.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,877,600.00	1,858,429.00	1,858,429.00	0.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	19,076,400.00	18,923,013.00	18,923,013.00	0.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	111,397,100.00	111,182,871.00	111,182,871.00	0.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	14,113,800.00	13,928,418.00	13,928,418.00	0.00
210302	Түлш, халаалт	92,398,300.00	92,371,653.00	92,371,653.00	0.00
210303	Цэвэр, бохир ус	4,885,000.00	4,882,800.00	4,882,800.00	0.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	55,249,200.00	55,013,431.00	55,013,431.00	0.00
210401	Бичиг хэрэг	7,032,600.00	7,009,100.00	7,009,100.00	0.00
210402	Тээвэр, шатахуун	31,506,300.00	31,500,140.00	31,500,140.00	0.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,603,100.00	6,464,990.00	6,464,990.00	0.00
210404	Ном, хэвлэл	658,800.00	656,700.00	656,700.00	0.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,044,000.00	1,980,779.00	1,980,779.00	0.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	7,404,400.00	7,401,722.00	7,401,722.00	0.00
2105	Нормативт зардал	78,436,300.00	78,395,912.00	78,395,912.00	0.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	24,894,700.00	24,865,665.00	24,865,665.00	0.00
210502	Хоол, хүнс	49,644,700.00	49,640,147.00	49,640,147.00	0.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,896,900.00	3,890,100.00	3,890,100.00	0.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	45,715,100.00	45,709,400.00	45,709,400.00	0.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	29,550,000.00	29,549,900.00	29,549,900.00	0.00
210602	Тавилга	3,200,000.00	3,199,500.00	3,199,500.00	0.00
210604	Урсгал засвар	12,965,100.00	12,960,000.00	12,960,000.00	0.00
2107	Томилолт, зочны зардал	13,129,200.00	12,835,600.00	12,835,600.00	0.00
210702	Дотоод албан томилолт	13,129,200.00	12,835,600.00	12,835,600.00	0.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил,	43,249,800.00	42,614,341.00	42,614,341.00	0.00

	үйлчилгээний төлбөр, хураамж				
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	41,315,400.00	41,256,257.00	41,256,257.00	0.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,050,000.00	480,000.00	480,000.00	0.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	449,200.00	447,140.00	447,140.00	0.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	122,200.00	122,200.00	122,200.00	0.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	101,000.00	101,000.00	101,000.00	0.00
210807	Газрын төлбөр	212,000.00	207,744.00	207,744.00	0.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	121,201,900.00	50,598,500.00	50,598,500.00	10,998,500.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	103,876,900.00	33,425,400.00	33,425,400.00	10,998,500.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	17,325,000.00	17,173,100.00	17,173,100.00	0.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	18,705,000.00	18,057,800.00	18,057,800.00	0.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	18,705,000.00	18,057,800.00	18,057,800.00	0.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	16,105,000.00	15,457,800.00	15,457,800.00	0.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,600,000.00	2,600,000.00	2,600,000.00	0.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	105,063,700.00	98,545,182.00	0.00	0.00
223001	Бусад хөрөнгө	105,063,700.00	98,545,182.00	0.00	0.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,633,471,100.00	1,552,266,963.00	0.00	0.00
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,007,789,500.00	1,000,716,720.00	0.00	0.00
310003	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	902,725,800.00	900,025,558.00	0.00	0.00
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	105,063,700.00	100,691,162.00	0.00	0.00
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	514,292,300.00	510,999,221.00	0.00	0.00
320001	Орон нутгийн төсвөөс	514,292,300.00	510,999,221.00	0.00	0.00
33	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	18,939,300.00	18,592,390.00	0.00	0.00
330002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	18,939,300.00	18,592,390.00	0.00	0.00
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	92,450,000.00	21,958,632.00	0.00	0.00
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	26,420,700.00	21,958,632.00	0.00	0.00
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,750,000.00	0.00	0.00	0.00
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	64,279,300.00	0.00	0.00	0.00

4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	82,591,701.00	0.00	0.00
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	84,697,813.00	0.00	0.00
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	640.00	640.00	0.00	640.00
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	10.00	10.00	0.00	10.00
610001	Төсвийн байгууллага	10.00	10.00	0.00	10.00
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	100.00	100.00	0.00	100.00
620001	Удирдах ажилтан	12.00	12.00	0.00	12.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	52.00	52.00	0.00	52.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	33.00	33.00	0.00	33.00
620004	Гэрээт ажилтан	3.00	3.00	0.00	3.00
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)	430.00	430.00	0.00	430.00
630	ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧИД	283.00	283.00	0.00	283.00
630001	Төрийн өмчит ЕБС	283.00	283.00	0.00	283.00
631	СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГА	147.00	147.00	0.00	147.00
631001	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	147.00	147.00	0.00	147.00
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	100.00	100.00	0.00	100.00
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	10.00	10.00	0.00	10.00
650004	СӨБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	47.00	47.00	0.00	47.00
650006	Соёл урлагийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)	7.00	7.00	0.00	7.00
650008	Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮЭМ)	19.00	19.00	0.00	19.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	10.00	10.00	0.00	10.00
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	7.00	7.00	0.00	7.00

4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	ТЗ цэвэр дүн
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	26,433,077.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	26,433,077.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	24,096,634.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,125,000.00
210104	Урамшуулал	2,125,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	170,000.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	170,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	2,785,877.00
210401	Бичиг хэрэг	319,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	2,466,877.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	19,015,757.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	19,015,757.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	2,336,443.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,410,000.00
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	1,410,000.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	926,443.00
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	926,443.00
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	26,433,077.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	26,433,077.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	13,575,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	12,858,077.00

5.Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

Огноо: 2020/03/24	Аудитын нэр: Дэлгэрэх сумын ТТЗ-ын 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэл тайлан	Аудитын код: ДГА-2020/9/СТА-ТТЗ
Шалгагдсан байгууллагын нэр: Дэлгэрэх сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагч	Сая төгрөгөөр	

№	Байгууллагын нэр	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
					Албан тушаал	Овог нэр
1	СХС	Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд зээлийн авлагыг 0 буюу авлагагүй гэж тайлагнасан байна. Гэтэл зээлийн давтан тооцооллоор нийт 27 зээлдэгчийн 107.8 сая төгрөгийн авлагын үлдэгдлийг санхүүгийн тайланд тусгаж залруулав. Мөн зээлдэгч нартай зээлийн үлдэгдлийн тооцоо нийлээгүй, үлдэгдлийг баталгаажуулаагүй байна.	107.8	Албан шаардлага	Засаг дарга	Д.Дулам
2	СХС	Тайлант онд сангийн орлого, зарлагын гүйлгээнд НББ-ийн журнал бичилт хийгээгүй, ерөнхий дэвтэр хөтлөөгүй байна.		Албан шаардлага	Засаг дарга	Д.Дулам
3	ОНХС	Тайлант онд сангийн орлого, зарлагын ажил гүйлгээний журнал, ерөнхий дэвтэр хөтлөөгүй байна.		Албан шаардлага	Засаг дарга	Д.Дулам
4	ЗДТГ	Сумын ЗДТГ-ын даргын болон төрийн сангийн мэргэжилтний гарын үсэг, тамга тэмдэггүй төлбөрийн хүсэлтээр нийт 23,958.9 мянган төгрөгийн гүйлгээг хийсэн байна. Мөн 9,122.8 мянган төгрөгийн гүйлгээний төлбөрийн хүсэлт анхан шатны баримтанд байхгүй байна.	33.0	Албан шаардлага	ЗДТГ-ын дарга	Д.Гантөмөр
5	ЗДТГ	1. АЗД-ын захирамж болон сумын ЗДТГ-ын даргын тушаал шийдвэрээр хариуцлага тооцсон 3 албан хаагчийн цалингийн суутгалыг 395.6 мянган төгрөгөөр дутуу тооцсон байна. 2. Нягтлан бодогчийн ажил хавсран гүйцэтгэж байсан хүний цалинг 133.5 мянган төгрөгөөр	0.7	Төлбөрийн акт	ЗДТГ-ын дарга	Д.Гантөмөр

		илүү тооцсон, мөн нягтлан бодогчоор томилогдсон албан хаагчийн цалингийн сүлжээ, үндсэн цалинг буруу тогтоосноос 175.0 мянган төгрөгийг илүү олгосон байна.				
6	ЗДТГ	Албан томилолтын хуудас байхгүй, баримтын бүрдэл дутуу, тооцооллыг илүү хийж 5 албан хаагчдад 2926.0 мянган төгрөгийн албан томилолтыг олгосон байна.	2.9	Төлбөрийн акт	ЗДТГ-ын дарга	Д.Гантөмөр
7	ЗДТГ	Төрийн сангийн мэргэжилтэн Ч.Шүрэнцэцэгт олгосон урьдчилгааг дутуу суутган авсан байна.	0.2	Төлбөрийн акт	ЗДТГ-ын дарга	Д.Гантөмөр
8	ЭМТ	Томилолтын мөнгийг илүү тооцон олгосон.	0.05	Төлбөрийн акт	Дарга	Э.Чанцалдулам
9	ЗДТГ	Тайланд онд түүвэр тооцоогоор 21,279.7 мянган төгрөгийн үйл ажиллагааны зардлыг хоорондын тооцоо үүсгэлгүй шууд зардалд бүртгэснээс 4,296.0 мянган төгрөгийн материалыг бараа материалын тайлангаар дамжуулалгүй шууд зардалд бүртгэн тайлагнасан байна.	25.6	Зөвлөмж өгөх	ЗДТГ-ын дарга	Д.Гантөмөр
10	ЗДТГ	Цэвэр бохир ус, Бичиг хэрэг, хичээл үйлдвэрлэлийн зардлыг зориулалт бусаар зарцуулан 1109.7 мянган төгрөгийн бараа материал, үндсэн хөрөнгө худалдан авсан байна	1.1	Зөвлөмж өгөх	ЗДТГ-ын дарга	Д.Гантөмөр
11	ЕБС	Элэгдэл дууссан үндсэн хөрөнгө 104 төрлийн 93,7 сая төгрөгийн хөрөнгө байна.		Зөвлөмж өгөх	Захирал	М.Ганбаатар
12	ЕБС	Hyundai Starex загварын машин шатахууны тооцоо бодоогүй.	0.3	Зөвлөмж өгөх	Захирал	М.Ганбаатар
13	ЕБС	Хувь хүн, аж ахуйн нэгж нийт 33 байгууллага тооцоо нийлсэн акт үйлдээгүй.	60.9	Зөвлөмж өгөх	Захирал	М.Ганбаатар

14	Соёлын төв	Элэгдэл нь дууссан 80879.9 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн үнэ болон ашигласан жилийн шинэчлээгүй байна. Элэгдэл нь дууссан үндсэн хөрөнгө нь дүнд 41.7 хувь, тоонд 15.7 хувийг тус тус эзэлж байна.	80.9	Зөвлөмж өгөх	Эрхлэгч	Б.Батдорж
15	Цэцэрлэг	Ээлжийн амралт олгох мэдэгдлийг Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын сайдын 2000 оны 166 тоот тушаалын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан зааврын дагуу хөтөлдөггүй байна.		Зөвлөмж өгөх	Эрхлэгч	Б.Энхсайхан
16	Цэцэрлэг	Үндсэн хөрөнгийн хөдөлгөөн өөрчлөлтийг бараа материалын НХМаягт БМ-9 маягтаар тайлагнасан		Зөвлөмж өгөх	Эрхлэгч	Б.Энхсайхан
Дүн			313.5			